

Datum: Rijeka, 26. srpnja 2022.

Kolegij: Palijativno zdravstvena skrb

Voditelj: Angela Lovrić, prof.

Katedra: Katedra za zdravstvenu njegu

Studij: Prediplomski stručni studij

Naziv studija:

Sestrinstvo redovni

Izaberite jedan od ponuđenih

Godina studija: 3

Akademска godina: 2022./2023.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Palijativna zdravstvena skrb:

je obvezni kolegij na trećoj godini Preddiplomskog studija sestrinstva (2ECTS) sastoji se od 15 sati predavanja s uključivanjem polaznika, interaktivne nastave temeljene na primjerima upotrebom metode razgovora, igranja uloga, radionica te rasprave o projiciranim dokumentarnim filmovima., parlaonice i debate, 15 sati seminara i 15 sati vježbi u DZ PGŽ-Rijeka, KBC Rijeka, Hospicij "Marije Krucifikse Kozulić" Rijeka.

Velika smrtnost od progresivnih neizlječivih bolesti s kratkim vjekom preživljavanja a nerjetko i dugogodišnje bolovanje od kroničnih bolesti iziskuje da se osobi pomogne, olakša patnja i poveća kvaliteta života do smrti bolesnika. Pri tom je neizmјerno važno poštovati sustav vrijednosti osoba, njihovo iskustvo i želju da sudjeluju u donošenju odluka. Palijativna skrb usmjerena je na kontrolu boli i simptoma, podršci obitelji i davateljima skrbi te koordiniranju potrebnih zdravstvenih usluga u krajnjem dijelu progresivne neizlječive bolesti.

Stoga nezamjenjiva je uloga medicinske sestre i tehničara kao člana interdisciplinarnog tima koji će svojim znanjem, komunikacijskim vještinama, empatijom i senzibilitetom za ljudske i kulturne vrijednosti pravilno planirati i anticipirati zdravstvene usluge, pomoći i podršku za bolesnika i njegovu obitelj što je i cilj ovoga kolegija.

Nakon odslušanog kolegija i položenog ispita studenti će :

- primijeniti znanje, vještine i stavove u skrbi za pacijente oboljele od neizlječivih bolesti, osobe na kraju života i njihove obitelji na svim razinama zdravstvene zaštite s naglaskom na povećanje razine kvalitete njihova života;

Popis obvezne ispitne literature:

- 1.Palijativna zdravstvena njega-nastavni tekstovi
- 2."Nurse to Nurse Palliative Care (expert Interventions)", M.L.Campbell , 2009
- 3."Palliative Care Nursing Principles and Evidence for Practice" S.Payne,J.Seymour and C.Ingleton2008.
- 4".Priručnik za volontere u hospicijskim posjetama"- HUPH-2012.
- 5.Strateški plan razvoja palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2014.-2016.
- 6.Bijela knjiga o standardima i normativima za hospicijsku i palijativnu skrb .

Popis dopunske literature:

- 1.Palliative Care : An Intergrated Approach , J.Buckley , 2008,
- 2." Razgovori s umirućima " Elisabeth Kubler - Ross.2007
- 3.Osnovne kompetencije u palijativnoj skrbi: Evropska bijela knjiga o obrazovanju u području palijativne skrbi
4. Praška povelja: apel vladama da omoguće smanjenje patnje i osiguraju palijativnu skrb kao ljudsko pravo
Palijativa u pedijatriji
  - 1.SIOPE Evropski standardi skrbi za djecu s malignom bolešću
  - 2.IMPaCCT: standardi za pedijatrijsku palijativnu skrb u Europi
  3. Povelja EACH o pravima djeteta u bolnici
4. Jušić A. i sur: Hospicij i palijativna skrb ,Zagreb 1995.
5. Jušić A i sur.: Bioetika u teoriji i praksi ,Nakladni zavod Globus Brkljačić M., Šamija M., Belev B., Strnad M., Čengić,T. Palijativna medicina. Rijeka: Markulin d.o.o., Sveučilište u Rijeci, Zaklada Onkologija, 2013.
- Braš M., Đorđević V. Suvremene spoznaje iz palijativne. Zagreb: Medicinska naklada; 2012.
- Saunders C., Sykes, N. Palijativna skrb u završnom stadiju maligne bolesti. Zagreb: Školska knjiga, 1996.
- Šamija, M. Potporno i palijativno liječenje onkoloških bolesnika. Zagreb: Medicinska naklada, 2010.
- Fučkar G. Odabrana poglavља paketa LEMON. Zagreb: Hrvatska udružba za sestrinsku edukaciju, 1998.
- Čukljek S. Osnove zdravstvene njege. Zagreb: Zdravstveno veleučilište, 2005.

Nastavni plan:**Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):**

Uvodno predavanje: značaj, ciljevi i ishodi kolegija
Palijativna zdravstvena skrb-kompetencije
Definicije i osnovni pojmovi u palijativnoj skrbi.
Načela i filozofija palijativne njage.
Povijest hospicija i palijativne skrbi.
Organizacijski modeli palijativne skrbi.
Uloga medicinske sestre u palijativnoj skrbi.
Pomoć pri zadovoljavanju osnovnih ljudskih potreba umirućih bolesnika i njihovih obitelji.
Postupci rješavanja i ublažavanja neugodnih simptoma i patnje bolesnika.
Kliničke smjernice za palijativnu skrb
Autonomija i dostojanstvo bolesnika, Sustav vrijednosti i vjerovanja
Odnos medicinska sestra-bolesnik, medicinska sestra-obitelj.
Komunikacija s umirućim bolesnikom i njegovom obitelji.
Interdisciplinarni tim i komunikacija unutar interdisciplinarnog tima.
Podrška obitelji tijekom bolesti i žalovanja
Etička pitanja u palijativnoj njeli, eutanazija, ortonazija i distanazija.
Volonteri u palijativnoj skrbi i medicini.
Hitna stanja u palijativnoj medicini
Pristup boli u palijativnoj medicini, menagment boli u terminalnoj fazi.
Zdravstvena njega bolesnika u terminalnoj fazi
Pedijatrijska palijativna skrb
Sindrom sagorjevanja

Nakon odslušanih predavanja, samostalnog učenja i položenog ispita studenti će bit sposoban:

- primijeniti ključne komponente palijativne skrbi u okruženju u kojem se pacijenti i njihove obitelji nalaze
  - objasniti filozofiju i načela palijativne zdravstvene njage;
  - navesti organizacijske oblike i razine palijativne skrbi;
  - identificirati osnovna obilježja palijativne njage u bolnici, hospiciju i zajednici;
  - procijeniti potrebe, planirati, provoditi i evaluirati palijativnu zdravstvenu njegu;
  - primijeniti postupke rješavanja i ublažavanja simptoma i patnje bolesnika;
  - organizirati profesionalnu, socijalnu i duhovnu podršku bolesniku i njegovoj obitelji;
  - komentirati etička pitanja u palijativnoj njeli;
- primijeniti znanje, vještine i stavove u skrbi za pacijente oboljele od neizlječivih bolesti, osobe na kraju života i njihove obitelji na svim razinama zdravstvene zaštite s naglaskom na povećanje razine kvalitete njihova života.

Popis seminara s pojašnjenjem:

Eutanazija i distanazija u palijativna skrb
Hitna stanja u PS

Komunikacija u PS

Povijest palijativne skrbi u svijetu i RH

Prava i dužnosti medicinske sestre prema pacijentu

Tugovanje i obitelj

Sestrinske dijagnoze kod terminalnih bolesnika

Medicinska sestra u hospicijskom program

Principi medicinske etike

Religija i sestrinstvo

Volonteri u palijativnoj skrbi

Kemoterapija i edukacija pacijenta na kemoterapiji

Pedijatrijska palijativna skrb

Bol i ostali neugodni simptomi

Uloga medicinske sestre/tehničara u palijativnoj skrbi

Žalovanje

Sindrom sagorjevanja

ISHODI

- kritički prosuđivati etička pitanja u palijativnoj skrbi i palijativnoj zdravstvenoj njezi -

komentirati etička pitanja u palijativnoj njezi;

- primijeniti znanje, vještine i stavove u skrbi za paciente oboljele od neizlječivih bolesti, - osobe na kraju života i njihove obitelji na svim razinama zdravstvene zaštite s naglaskom na povećanje razine kvalitete njihova života

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Primjeniti ključne komponente palijativne skrbi u okruženju u kojem se pacijent nalazi

Funkcionalna procjena i percepcija zdravlja, korištenja lijekova, higijenskih navika, pokretljivosti, samostalnosti u ASŽ

Procjena tjelesnog stanja, kože, sluznica i lokomotornog sustava

Procjena boli kvalitativno i kvantitativno..

Prepoznavanje i kontrola neugodnih simptoma kod pacijenta(respiratorne, gastrointestinalne, neurološke...)

Zbrinjavanje bolesnika u terminalnoj fazi bolesti

Prepoznavanje znakova i simptoma koji označavaju približavanje smrti

Primjena ordinirane terapije

Edukacija pacijenta, članova obitelji, volontera

Podržavanje, informiranje i vođenje obitelji u fazi žalovanja

Uдовoljavanje pacijentovim psihološkim, socijalnim i duhovnim potrebama

Procjena potreba za nastavak zdravstvene njege, preporuka postupaka te vrednovanje putem sestrinske dokumentacije

Ishodi:

Student će biti sposoban za procjenu potreba, planiranje, provođenje i evaluaciju zdravstvene njege u zadnjem stadiju života tijekom boravka u bolnici, hospiciju i kući kao i pružanje podrške obitelji tijekom bolesti i žalovanja

Obveze studenata:

Prije upisa kolegija studenti moraju položiti ispite iz zdravstvenih njega predviđenih nastavnim planom i programom. Studenti su obvezni prisustovati nastavi i aktivno sudjelovati, izraditi seminarski rad u skladu s uputama koje će dobiti na uvodnom predavanju, obavezno pohađati vježbe predviđene nastavnim planom i programom kolegija i položiti pismeni i usmeni ispit.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, odnosno Odluci o izmjenama i dopunama **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci** te Odluci Fakultetskog vijeća Fakulteta zdravstvenih studija usvojenoj na sjednici održanoj 14. lipnja 2018. prema kojoj studenti na pojedinom predmetu od 100% ocjenskih bodova tijekom nastave mogu ostvariti najviše **50% ocjenskih bodova**, dok se preostalih **50% ocjenskih bodova** ostvaruje na završnom ispitnu koji obuhvaća pismeni i usmeni ispit.

Ocenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (5-1). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**, te prema **stručnim kriterijima ocjenjivanja**. Od maksimalnih 50% ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora ostvariti minimalno 25% ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitnu, pod uvjetom da je pozitivno ocijenjen po svim elementima ocjenjivanja kroz nastavu.

Student koji je ostvario manje od 19,9% ocjenskih bodova (F ocjenska kategorija) nema pravo izlaska na završni ispit te mora ponovno upisati predmet u sljedećoj akademskoj godini.

Ocjenske bodove student stječe na sljedeći način:

1. Tijekom nastave vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

- pohađanje nastave (do 10% ocjenskih bodova)
- seminarski rad (do 20% ocjenskih bodova)
- vježbe (do 20% ocjenskih bodova)

a) Pohađanje nastave (do 10% ocjenskih bodova)

Nazočnost na predavanjima i seminarima je obvezna, a student može izostati s **30% nastave isključivo zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom.

Ukoliko student opravdano ili neopravdano izostane s **više od 30% nastave** ne može nastaviti praćenje kolegija te gubi mogućnost izlaska na završni ispit. Time je prikupio 0% ocjenskih bodova i ocijenjen je ocjenom F. Pohađanje nastave (predavanja i seminari) budi se na sljedeći način:

Ocjena (% neopravdani izostanci)	% ocjenski bodovi
5 (0%)	5
4 (do 10%)	4
3 (do 20%)	3
2 (do 30%)	2
1 (više od 30%)	0

b) Seminarski rad (do 20% ocjenskih bodova)

Student treba napisati seminarski rad i iz njega pripremiti i održati prezentaciju na osnovu čega može ostvariti maksimalno 10% ocjenskih bodova. Pojedinačno se ocjenjuje sadržaj i stil napisanog seminarskog rada te prezentacija istog, a konačna ocjena je aritmetička sredina postignutih rezultata pojedinog studenta, koja se budi na sljedeći način:

Ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16

3	12
2	8
1	0

c) Vježbe (do 20% ocjenskih bodova)

Student je obvezan pohađati vježbe redovito prema izrađenom rasporedu i biti aktivno uključen u njihovo izvođenje. Izmjene u rasporedu ili zamjene vježbovih skupina nisu dozvoljene bez suglasnosti **voditelja predmeta**. Izostanak s vježbi dozvoljen je **isključivo zbog zdravstvenih razloga** što se opravdava liječničkom ispričnicom, a nadoknada vježbi je obvezna bez obzira da li se radi o opravdanom ili neopravdanom izostanku i broju sati izostanka. Nadoknada je moguća isključivo uz prethodni dogovor s voditeljem predmeta. **Ukoliko vježbe nisu održane 100% planirane satnice** student će biti ocijenjen ocjenom nedovoljan (1) i gubi mogućnost izlaska na završni ispit do odrade vježbi u cijelosti.

Vježbe se izvode u kabinetu i Klinici, Hospiciju i DZ-Rijeka pod vodstvom mentora koji prati i ocjenjuje svakog studenta pojedinačno. Elementi koji se ocjenjuju su rad u timu, inicijativa i interes, pravodobnost i redovitost dolaženje na vježbe te teorijska priprema i učenje tijekom vježbi. Konačna ocjena iz vježbi je aritmetička sredina postignutih rezultata pojedinog studenta, koju potvrđuje voditelj predmeta na prijedlog mentora, a koja se boduje na sljedeći način:

Ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

d2. Na završnom ispitvu vrednuje se (maksimalno 50% ocjenskih bodova):

b) usmeni ispit (do 50% ocjenskih bodova)

a) Usmeni ispit (ukupno 20% ocjenskih bodova)

Student ce pristupiti usmenoj provjeri znanja na osnovi čega može ostvariti maksimalno 20% ocjenskih bodova. Student mora biti pozitivno ocijenjen i ostvariti minimalno 8 ocjenskih bodova za prolaznost na usmenom ispitvu, a postignuti rezultati pojedinog studenta boduju se na sljedeći način:

Ocjena	% ocjenski bodovi
5	20
4	16
3	12
2	8
1	0

Konačna ocjena je postotak usvojenog znanja, vještina i kompetencija kroz nastavu i završni ispit odnosno donosi se na temelju zbroja svih ocjenskih bodova ECTS sustava prema kriteriju:

A = 90 - 100% ocjenskih bodova

B = 75 - 89,9%

C = 60 - 74,9%

D = 50 - 59,9%

F = 0 - 49,9%

Ocjene u ECTS sustavu prevode se u brojčani sustav na sljedeći način:

A = izvrstan (5)

B = vrlo dobar (4)

C = dobar (3)

D = dovoljan (2)
F = nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Unesite tražene podatke

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Student može izostati s predavanja 30% koje mora pravdati liječničkom potvrdom. Seminar i vježbe za studente su obavezni. Seminar i vježbe za studente su obvezni. Veću spriječenost od dogovorenog javiti na kontakt e-mail predavača te u dogovoru s predavačem nadoknaditi izostanak (kroz seminarski rad ukoliko se ne radi o velikom izostanku). Na nastavi se ne tolerira (ulasci/izlasci, mobitel i sl);ometanje nastave na bilo koji način. Ukoliko se radi o neredovitom pohađanju nastave – moguć je izostanak potpisa u indeks i konzultacija predavača sa voditeljem studija. Za evidenciju prisutnosti studenata na predavanjima/seminarima/vježbama koristiti će se potpisne liste.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2022./2023. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
01.03.2023.	13-16 Z4			Jadranka Pavić(3sata P)
08.03.2023.	13-15 Z4	15-18 Z4		Jadranka Pavić(2sataP) Angela Lovrić (3 sata S)
15.03.2023.	13-15 Z4	15-18 Z4		Angela Lovrić (2sata P) Angela Lovrić (3 sata S)
22.03.2023.	13-15 Z4	15-18Z4		Angela Lovrić (2sataP) Angela Lovrić (3sataS)
29.03.2023.	13-15 Z4	15-17 Z4		Angela Lovrić (2sataP) Angela Lovrić (3sataS)

05.04.2023.	13-17 Z4	17-19 Z4		Angela Lovrić (4sata P) Angela Lovrić (3sata S)
12.04.2023.			8-11 KBCRi 8-11 DZPGŽ-Ri	Mentori : (svaki mentor po 4 sata) Anda Letić Rozmari Tusić Angela Lovrić
19.04.2023.			8-11 HOSPICIJ	Mentori :(svaki mentor po 4 sata) Angela Lovrić Zvonimir Valeđić Vesna Jerbić
26.04.2023.			11-14 HOSPICIJ	Mentori : (svaki mentor po 4 sata) Vesna Jerbić Angela Lovrić Zvonimir Valeđić
03.05.2023.			11-14 HOSPICIJ	Mentori : (svaki mentor po 4 sata) Zvonimir Valeđić Vesna Jerbić

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvodno predavanje: značaj, ciljevi i ishodi kolegij		FZSRI Z4
P2	Definicije i osnovni pojmovi u palijativnoj skrbi		"
P3	Načela i filozofija palijativne skrbi		"
P4	Povijest hospicija i palijativne skrbi		"
P5	Komunikacijske vještine u PS Organizacijski modeli palijativne skrbi		"
P6	Pomoć pri zadovoljavanju osnovnih ljudskih potreba umirućih bolesnika i njihovih obitelji. Kliničke smjernice		"
P7	Postupci rješavanja i ublažavanja neugodnih simptoma i patnje bolesnika. Sestrinske dijagnoze kod bolesnika u terminalnoj fazi.		"
P8	Autonomija i dostojanstvo bolesnika, Sustav vrijednosti i vjerovanja		"
P9	Uloga medicinske sestre/tehničara u PZS. Odnos medicinska sestra-bolesnik, medicinska sestra-obitelj.		"
P10	Komunikacija s umirućim bolesnikom i njegovom obitelji		"
P11	Interdisciplinarni tim i komunikacija unutar interdisciplinarnog tima.		"
P12	Etička pitanja u palijativnoj njezi, distanazija, ortonazija i eutanazija.		"
P13	Obitelj pred bolešću i podrška obitelji tijekom bolesti i žalovanja		"
P14	Pristup боли u palijativnoj skrbi		"
P15	Volonteri u palijativnoj skrbi i medicini.		"
P16	Hitna stanja u palijativnoj medicini.		
P17	Burnout sindrom		
P18	Pedijatrijska PZS		
P19			

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
			FZSRI
S1	Eutanazija i palijativna skrb		Z4
S2	Hitna stanja u PS		"
S3	Komunikacija u PS		"
S4	Povijest palijativne skrbi		"
S5	Prava i dužnosti medicinske sestre prema pacijentu		"
S6	Tugovanje i obitelj		"
S7	Sestrinske dijagnoze kod terminalnih bolesnika		"
S8 S9 S10 S11 S12 S13 S14 S15 S16 S17	Medicinska sestra u hospicijskom program Principi medicinske etike Religija i sestrinstvo Volonteri u palijativnoj medicine Kemoterapija i edukacija bolesnika Interdisciplinarni pristup u PS Zbrinjavanje bolesnika u terminalnoj fazi bolesti Bol i ostali neugodni simptomi Pedijskijska palijativna skrb Sindrom izgaranja		"

V	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	Primjeniti ključne komponente palijativne skrbi u okruženju u kojem se pacijent nalazi Primjena ordinirane terapije		KBC RIJEKA
V2	Funkcionalna procjena i percepcija zdravlja, korištenja lijekova, higijenskih navika, pokretljivosti, samostalnosti u ASŽ		DZPGŽ- Rijeka
V3	Procjena tjelesnog stanja, kože, sluznica i lokomotornog sustava		HOSPICIJ
V4	Procjena boli kvalitativno i kvantitativno.. Prepoznavanje i kontrola neugodnih simptoma kod pacijenta(respiratorne, gastrointestinalne, neurološke..) Primjena ordinirane terapije		
V5 V6 V7	Zbrinjavanje bolesnika u terminalnoj fazi bolesti Prepoznavanje znakova i simptoma koji označavaju približavanje smrti Edukacija pacijenta, članova obitelji, volontera Podržavanje, informiranje i vođenje obitelji u fazi žalovanja		

V8	Udovoljavanje pacijentovim psihološkim, socijalnim i duhovnim potrebama Procjena potreba za nastavak zdravstvene njegе, preporuka postupaka te vrednovanje putem sestrinske dokumentacije		
	Ukupan broj sati viježbi	15	

ISPITNI TERMINI (završni ispit)	
1.	12.05.2023.
2.	23.06.2023.
3.	13.07.2023.
4.	11.09.2023.